

Yhteenveto taloudelliset ja toiminnalliset muutokset vuoden 2020 talousarviossa, 16.11.2020

PK050 Taloushallinto

Kanttiinitoimen tulot ovat pudonneet koronan vuoksi n. 50% ja kiinteitä kustannuksia (esim. vuokra ja ICT-kulut) ei ole voitu tiputtaa samassa suhteessa. Kanttiinin toiminta oli suljettuna huhti- ja toukokuun 2020. Kirjanpidon ostopalveluiden arvioidaan ylittää budjettivarausten n. 100 000 eurolla johtuen siitä, että budjetin laadinnan aikaan palvelujen ostoja on korotettu 1%:lla KYSin ohjeen mukaisesti. Monetran hinnasto on vahvistettu sen jälkeen kun budjetti on laadittu.

PK060 Yleishallinto

OK062 -Kiinteistöyksiköllä kasvattaa poistoja ja sisäisiä tuloja Julkulan kertapoisto 1,8 m€. OK060 ja OK061: Hallintosihteereiden keväällä 2020 toteutetun organisaatiomuutoksen aiheuttamat muutokset sisäisissä menoissa ja palkoissa sekä sisäisissä tuloissa

PK070 Henkilöstöhallinto

Työterveyshuollon ostopalveluiden arvioidaan ylittävän budjetoidun (1,8 m€) 0,9 m€:lla, johtuen pääasiassa koronan aiheuttamista ylimääräisistä kustannuksista. Vastaavasti arvioidaan tulopuolella työterveyshuollon tukia ja avustuksia kertyvän suhteessa menoihin n. 360 000 € enemmän kuin talousarviossa on arvioitu. Henkilöstöhallinnon ostopalveluiden arvioidaan alittavan talousarviovaraus n. 230 000 eurolla. Tilavuokrat tulevat kokonaisuutena ylittämään talousarviovarauksen n. 130 000 €.

PK110 Palvelukeskus 1 (Taseyksiköt)

Palvelukeskus 1 (taseyksiköt) toimintaa kuten koko sairaalan toimintaa on häirinnyt maaliskuulla 2020 alkanut COVID 19 pandemian vuoksi tehdyt toiminnan järjestelyt. Maaliskuulla 2020 käytännössä elektiivinen toiminta jouduttiin lähes pysäyttämään COVID 19 pandemiaan varautumisen ja siihen liittyvien koulutusten vuoksi aina toukokuulle saakka. Toiminta kahden ensimmäisen kuukauden aikana 2020 toteutui lähes budjettisuunnitelman mukaisesti. Sen jälkeen vuoden 2019 tasoiseen toimintaan on päästy vasta syyskuulla 2020. Pandemiaan varautumisen vuoksi järjestetty koulutus kesti kesään saakka ja sinä aikana myös pandemia oli aktiivisimmillaan. Kesälomakauden jälkeen toiminta palautui siis vasta syyskuulla pandemiaa edeltävälle tasolle – siis suunnitellulle toiminta tasolle.

Tuon toiminnan häiriintymisen vuoksi on syntynyt hoitovelkaa. Hoitotakuu jono tilanne on ylittynyt syyskuun lopun tilanteessa PK 1:ssä pahiten ortopedian ja käsikirurgian alueella. Ortopediseen toimenpiteeseen odottavien potilaiden kokonaismäärä on noussut talven n 900 potilaasta yli 1200 potilaaseen. Hoitotakuu tilanne muissa yksiköissä ei ole näin hankala mutta selkeästi kaikilla erikoisaloilla on hoitoa odottavia potilaita enemmän verrattuna helmikuuhun 2020.

Lähetemäärät ovat laskeneet 9% 2019 tasosta koko palvelukeskustasolla., kuvantamiskeskuksen osalla lasku, joka johtuu kirjauskäytännön muutoksesta, kuvantamista toteutettu lähes samaa tasoa kuin 2019. Tiettyjen erikoislääkäreiden rekrytointi on haasteellista useassa osaamiskeskuksessa (mm käsikirurgia, ortopedia, patologia, radiologia, neurologia) ja tämän vuoksi myös hoitotakuu tavoitteissa pysyminen ja hoitojonojen purku vaatii erityisjärjestelyjä.

Avohoitokäynnit ja leikkausmäärät ovat myös n 5-8 % alle tavoitteiden. Toisaalta hoitopäivät ja hoitojaksot alittuvat myös - osin siihen on syynä toiminnan järjestely avohoitopainotteiseksi ja

hoitoprosessien sujuva kehitys (Leiko ja Herko toiminta). Tämä toimintahan on kokonaistaloudellista ja siihen tavoitteellisesti pyritäänkin.

Talouslukuja katsomalla olemme ulkokuntamyyntitavoitteesta jäljessä johtuen etupäässä COVID 19 pandemiasta ja keskittämisasiasetuksen toteutumisen viivästymisestä ja siihen liittyvästä epäselvyydestä (mm avosydänkirurgiassa Keski- Suomen sairaanhoitopiiri on hankkinut yli puolet avosydänkirurgisista leikkauksista Tampereelta).

Toiminta ja talous analyysien pohjalta syntyy käsitys, ettei 2020 vahvistettu taloussuunnitelma toteudu alkuperäisessä muodossa, vaan siihen tarvitaan seuraavat muutokset (taulukot alla). COVID 19 pandemia on suurin syy tulopohjan romahtamiseen. Menot näyttäisivät toteutuvan lähes menosuunnitelman mukaan. Tulojen osalta sen sijaan jäädään huomattavasti sekä jäsenkunta myynnin, että ulkokuntamyynnin osalta johtuen koronapandemiaan varautumisesta ja elektiivisen toiminnan rajoittamisesta tämän vuoksi.

Kaikkien osaamiskeskusten budjettia sopeutettiin syksyllä 2019 YT neuvottelujen vuoksi budjetin valmistelun yhteydessä, joten jo lähtökohtaisesti saatu taloussuunnitelma oli kireä. Henkilöstön palkka kustannukset ylittävät budjetin 2020, mutta eivät ole juuri kasvaneet 2019 tilinpäätökseen nähden. Lisäksi muutamat ylimääräiset kuluerät ovat syynä palkkamenojen ylittymiseen. Niin ikään COVID 19 valmistautuminen ei ole mahdollistanut kaikkien YT neuvotteluissa sovittujen sopeuttamistoimien täytäntöön pantoa (mm. hoitovelka/hoitotakuu/pandemia varautuminen). Leikkaustoiminnan alueella on esiintynyt hoitaja pulaa, joka osaltaan on vaikeuttanut sujuvaa toimintaa, kun pandemia hiukan kesällä helpotti. Toisaalta menojen osalta budjetti on lähes tasapainossa koko PK 1 tasolla johtuen siitä, että koska kaikkea suunniteltua toimintaa ei ole pystytty toteuttamaan on säästöä syntynyt palveluiden käytössä, vastaavasti materiaalikuluja on enemmän (sopeutettu budjetti!!).

Menot

Ennusteen 1-9/2020 mukainen lisätalousarvion menot ovat 450 000 M€. Taulukossa on eritelty osaamiskeskuksittain muutokset menolajeittain.

	PK 110	OK110	OK111	OK112	OK113	OK114	OK1115
menolaji							
Palkat	2 500 000	0		700 000	1 350 000	500 000	-120 000
Materiaalin ostot	2 100 000	0		0	1 850 000	300 000	200 000
Palvelujen ost sis 43	-4200 000	0	-3 000 000	2 200 000	0	-3 400 000	-300 000
Palvelujen ost ulk 43		0	0				0
Sisäiset Menot 45		0	0	0		0	100 000
Toiminna Muut Menot 47		0		0		0	0
Yhteensä	450 000		-3 000 000	2 900 000	3 150 000	-2 600 000	

46 Tarvikkeet: Tarvikemenoja on sopeutettu budjetin raamiin sovittamisen yhteydessä. Kuvantaminen on toiminut kaikesta huolimatta varsin hyvällä kapasiteetilla ja mm on saavuttamassa tulotavoitteensa. Siellä materiaalin kulutus on suurempaa. Muissa osaamiskeskuksissa materiaalikulut ovat paremmin pysyneet menoraamissa.

43 Palvelut: Koronapandemian vuoksi tehdyt toiminnan muutokset ovat säästäneet palvelujen kulutusta, joka puolestaan tasapainottaa kokonaisbudjettia ja kompensoi kulujen ylityksiä materiaali – ja henkilöstökuluissa.

Tulot

Ennusteen 1-10/2020 mukainen lisätalousarvion tulot ovat -4,025 M€. Taulukossa on eritelty osaamiskeskuksittain muutokset menolajeittain

Tulot	PK110	OK111	OK112	OK113	OK114	OK115
Jäsenkuntamyynti 3010	-11 000 000	-4 100 000	-3 000 000	0	-3 400 000	-500 000
Ulkokuntamyynti 3011	-2 600 000	-1 500 000	-600 000	0	-500 000	0
Sisäinen myynti			2 600 000	0	-2 600 000	0
Maksut	-580 000	-180 000	-400 000			
Yhteensä	-14 180 000	-5780 000	-1400 000		-6 500 000	-500 000

- Ulkokuntamyynti. Koronapandemia on vaikeuttanut myös ulkokuntamyyntiä. Toinen merkittävä häiriö tekijä on keskittämisasiasetus, jonka mukaisesti PK 1 alueella mm Sydänkeskuksen, Neurokeskuksen ja TULES ortopedian ja käsikirurgian alueella oletettiin tapahtuvan hyvin merkittävää palvelujen kysynnän lisääntymistä Erva alueelta. Se ei ole toteutunut arvioidussa laajuudessa ja on edelleen epäselvää, miten sitä sovelletaan (tämä johtuu valtakunnan politiikasta). ERVA alueemme ei toimi asetuksen mukaisesti vielä. Keskittämisasiasetus ei ole siis toteutunut asetustekstin mukaisesti ja neuvottelut ovat kesken edelleen sen toteutuksen suhteen. Mm Thorax alueen vaativien kirurgisten toimenpiteiden suhteen ei ERVA järjestämissopimuksesta ole yhteisymmärrystä koko ERVA aluetta koskien. Päinvastoin tämä kärjistynyt tilanne on osin johtanut jopa muutamien palvelujen laskuun.
- Jäsenkuntamyynti. Perustelut: Korona pandemia (viittaaan edellä olevaan varautumiseen ja kouluttautumiseen) on pääsyy. Varautuminen päivystysasetuksen muutoksiin (lisämi ja Varkaus sairaaloiden toiminta) ei myöskään toteudu asetuksen mukaisesti kaikilta osin omassakaan sairaanhoitopiirissä.
- Edellä kuvatut ennakoimattomat tekijät (Korona pandemia, sekä keskittämisasiasetuksen tulkinta erimielisyydet ja omat tulkinnat) ovat häirinneet tehokasta toimintaa yllättävästi sekä oman sairaanhoitopiirin sisällä että koko ERVA alueella. Toisaalta varautuminen asetuksen mukaiseen toimintaan ja asetuksen toteuttamiseen on lisännyt kuluja, mutta sen toteutumisen viivästymisen vuoksi on tuloja jäänyt saamatta

Edellä kuvatuilla perusteilla esitän näitä muutoksia Palvelukeskus 1 (taseyksiköt) talous ja toimintasuunnitelmaan vuodelle 2020.

Kuopiossa 04. marraskuuta 2020

Olavi Airaksinen, vs palvelukeskusjohtaja, Pk100 - taseyksiköt

PK120 Operatiivinen keskus

COVID-19 –epidemia vaikutti monin tavoin palvelukeskuksen toimintaan ja talouteen:

1. Tehohoitokapasiteetin lisäämiseen varautuminen edellytti massiivisia henkilökunnan lisäkoulutuksia. Tämä vaati elektiivisen leikkaustoiminnan voimakasta vähentämistä maaliskuu-toukokuussa. Sitten leikkaustoiminta on pystytty nostamaan normaalille tasolle, ja olemme loppukesästä ilmenneestä hoitohenkilökuntavajeesta huolimatta pystyneet jopa vähentämään hoitotakuun ”sakkojonoa” syksyn mittaan.
2. Valtioneuvoston määräys riskiryhmien suojelemisesta vaikutti kiireettömään poliklinikkatoimintaan niin, että riskisryhmiin kuuluvien (mm. vanhusten) käyntejä siirrettiin tai muutettiin etäkäynneiksi. Tämä vaikutti erityisen paljon Aistinelinsairauksien osaamiskeskukseen, jossa käynnit vähenivät tästä syystä hyvin voimakkaasti.
3. Läheteitten määrä väheni kaikissa osaamiskeskuksissa, mutta erityisesti aistinelinsairauksien osaamiskeskukseen. Läheteiden määrä alkoi vähentyä jo maaliskuussa ja oli syvimmillään huhtikuussa. Vasta nyt syyskuussa läheteiden määrä on palautunut edellisvuoden tasolle. Tämä merkitsee patoutunutta kysyntää erityisesti Aistinelinsairauksien erikolisaloilla, jonka hoitamiseen tulee olla valmius.

PK130 Lääkinnällisten palvelujen keskus

- OK131: Avohoidon käynneissä kasvu jatkuu, väestön ikääntyminen taustalla. Henkilöstökulut kasvaneet suunnitellusta, syynä sijaisten tarve mm. palvelujen ostoissa radiologian palvelut ja laboratoriokustannukset kasvaneet käyntimäärien kasvamisen myötä. Lymfoomapotilaiden hoito siirtynyt Syöpäkeskukselle kasvattaen potilasmääriä.
- OK132: Hoitojaksot ja avohoitokäynnit ovat vähentyneet ennakoitua enemmän COVID-19-pandemian vuoksi. Tutkimuksia on jonoutunut, ja palvelun tarve kasvaa jatkossa. Asiakasmaksuja jäi COVIDin vuoksi saamatta. Henkilöstökulut ovat kasvaneet: epidemiavarautuminen, päivystyksen runsas tarve, sijaisten tarve. ICT-kulut ja Servican kulut ovat kasvaneet; syynä COVIDin aiheuttamat toiminnan muutokset ja hintojen nousu. Laboratoriokulujen kasvu liittyy mm. diagnostiikan kehittymiseen (mm. hematologia).
- OK133: Toiminta muuttunut yhä avohoitopainotteisemmaksi, taustalla myös COVID-19-pandemia yleisen trendin lisäksi. Kalliiden lääkkeiden kulut nostaneet lääkemenoja. Henkilöstökulut kasvaneet, sijaisten tarve ja täytetyt vakanssit taustalla.
- PK135: Erityisesti kalliiden lääkkeiden kasvu voi tehdä nopeastikin muutoksia suunnitelmiin.

PK140 Mielenterveys ja hyvinvointi

Talousarvion laadinnassa piti ottaa huomioon monta asiaa, jotka aiheuttivat tilanteen muutoksen. Tulostamme heikensi vanhuspsykiatrian osaston lopettaminen. Jäsenkuntamyynä ja ulkokuntamyynä laski reilusti johtuen Koronasta. Psykiatriatalohankkeen vuoksi Julkulan poistot kohdistuivat palvelukeskuksellemme. Hintoja jouduimme tarkistamaan etenkin osastohinnoittelun osalta. Palvelujen ostot ovat lisääntyneet etenkin neuropsykiatrisen valmennuksen osalta. ICT-hankinnat ovat ylittäneet raamin. Henkilökunnan palkat ovat ylittäneet raamin.

PK150 Akuutti

Korona-pandemia on aiheuttanut sekä päivystyksen että ensihoidon osaamiskeskuksissa menolisäykset. Päivystyksessä keskeisin menolisäys liittyy korona-laboratoriotestauksen kuluihin ja materiaalihankintoihin. Ensihoidossa menolisäykset koskevat henkilöstömenoja, palvelujen ostoja (Pelastuslaitos) sekä materiaalihankintoja. Toisaalta säästöjä on saatu aikaan laitepankivuokrissa. Tulojen osalta vähentyneet

käynnit ja hoitojaksot päivystyksessä pienentävät tulokertymää. Ensihoidon laskeneet tehtävämäärät vähentävät KELA tuloja verrattuna alkuperäiseen talousarvioon.

PK160 Hoitotyön palvelukeskus

- tili 551: sisäisiä tuloja on korjattu palkkojen suhteessa OK163:lta, henkilöstömenojen vähetessä myös sisäiset tulot vähenevät.
- tili 302: muiden palvelujen myyntituloja on korjattu OK162:n osalta ennusteen mukaiseksi, opiskelijavastuu-palkkioiden väheneminen, koska harjoittelujaksoja peruuntunut Covid-epidemian vuoksi.
- tili 400 C: palkkojen vähennetty OK161:n ja OK163:n osalta vuoden 2019 toteuman ja vuoden 2020 ennusteen mukaisesti, Henkilöstömenot vähentyneet sekä YT-neuvottelujen lopputuloksen että Covid-pandemian vuoksi.
- tili 4090: henkilöstökorvauksia on vähennetty OK163:lta ennusteen 2020 mukaisesti, vähennykset suhteessa palkkamenojen vähennyksiin.
- tili 454 menoja vähennetty vuoden 2019 toteuman ja ennusteen mukaisesti OK161, OK162 ja OK163:lta (matkustus, majoitus ja osallistumismaksut). Covid-pandemian vuoksi koulutuksiin osallistuminen on ollut hyvin vähäistä.